

การเฉลิมฉลอง ๖๐ ปี บุคคลสำคัญของโลก
และมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมของชาติ

ISSN 1686-0748

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ
กระทรวงศึกษาธิการ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ เมษายน - มิถุนายน ๒๕๕๗

Vol.11 No.3 April - June 2014

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

บุคคลสำคัญของโลก พ.ศ.๒๕๕๘

เรื่องและภาพ : มุคนิอิอนุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ในโอกาสที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) ได้ประกาศ ยกย่องให้หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า เปรมบุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในโอกาส ๑๐๐ ปีชาตกาล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในฐานะผู้มีผลงานดีเด่นด้านสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาชุมชน และการศึกษาด้ว วัฒนธรรม และได้ประกาศยกย่อง ความว่า

“หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นนั้ดคาภาคินี (หลานสะใภ้) ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นพระอัยกาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างโดดเด่นต่อประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านการสื่อสารและวัฒนธรรม รวมทั้งการสนับสนุนสวัสดิภาพ ของสังคมโดยรวม ผลงานของหม่อมงามจิตต์ฯ ในการก่อตั้ง หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษชั้นนำถือว่าการพัฒนาอันสำคัญยิ่ง ต่อวงการวารสารศาสตร์สมัยใหม่ในประเทศไทยในเวทีระดับ ภูมิภาคและระดับโลก หม่อมงามจิตต์ได้เป็นผู้สนับสนุนสำคัญ ต่อบทบาทสตรี เป็นประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นสตรีไทยคนแรกและคนเดียว และ สตรีเอเชียคนที่สองที่ได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนี้ หลาย สถาบันที่ท่านได้ก่อตั้งขึ้น เช่น สมาคมส่งเสริมและพัฒนา หัตถกรรมอาเซียนยังคงดำเนินสืบทอดการเป็นผู้ร่วมภารกิจ ในการนำเสนอผลงานของยูเนสโกจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งได้พิสูจน

Princess Ngarmchit Purachatra has been recognised as one of the world’s eminent persons and the centenary of her birthday has been listed for celebration by UNESCO. She was born on 7th June, 1915 and married Prince Prem Purachatra, a grandson of King Rama V, who was a Thai Ambassador in several countries. For more than 20 years, she was editor of “Standard”, a weekly English newspaper. This newspaper was launched by the Princess and her husband to introduce Thailand and Thai culture to foreigners. She was greatly admired for her outstanding contribution to education, culture, public welfare, human development, and community development at local, regional and international levels. Her name was also recorded in the World Who’s Who of Women, Third Edition, published by the International Biographical Centre, Cambridge.

ให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความสำคัญของสถาบันเหล่านั้น ยูเนสโกจึงถือเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีนี้ และได้รับรองการเป็นแบบอย่างสตรีในเชิงสร้างสรรค์ของหม่อมงามจิตต์ ผู้ซึ่งได้สร้างคุณงามความดี ทั้งต่อประเทศไทยโดยส่วนรวม และต่อภูมิภาคในระดับหนึ่ง "

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ ในฐานะองค์ประธานกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิธิดานุสรณ์หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ทรงพระกรุณาฯ รับเป็นองค์ประธานคณะกรรมการจัดงาน ๑๐๐ ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก ตามคำกราบทูลเชิญของคณะกรรมการมูลนิธิฯ เนื่องจากการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติของยูเนสโกครั้งนี้ นับเป็นความภาคภูมิใจ เป็นเกียรตินำชื่อเสียงมาสู่คนไทย และประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงให้แก่สตรีไทย คนไทย และประเทศไทยด้วย คณะกรรมการประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการ และบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สำหรับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อฉลองในวาระสำคัญในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก่

๑) จัดงานฉลองครบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก ในวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ วิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ

๒) จัดนิทรรศการแสดงชีวประวัติและผลงานอันโดดเด่นของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

ในส่วนกลาง ณ หอศิลป์และวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

๓) จัดนิทรรศการแสดงชีวประวัติและผลงานอันโดดเด่นของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในส่วนภูมิภาค ณ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดสงขลา

๔) จัดสัมมนาเกี่ยวกับผลงานของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในด้านสวัสดิการสังคม ด้านการพัฒนาสตรี ด้านการพัฒนาชนบท และด้านการศึกษา

๕) จัดมอบรางวัล "๑๐๐ ปี ชาตกาล หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลก ในปี ๒๕๕๘" แก่ผู้มีผลงานดีเด่นที่ได้รับการยกย่องและมีผลสำเร็จดีทั้งทางด้านการศึกษา และการสื่อสาร ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรม และจริยธรรม และด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

๖) จัดทำวีดิทัศน์และจัดรายการสดุดีเผยแพร่เกียรติคุณของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ทางสถานีโทรทัศน์

๗) จัดประกวดบทความยกย่องหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

๘) จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก ๑๐๐ ปี สดุดีหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

๙) จัดทำตราไปรษณียากรที่ระลึก ๑๐๐ ปี หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร บุคคลสำคัญของโลกฯ

๑๐) จัดพิธีทางศาสนา ณ หอประชุมบ้านมนังคศิลา ถนนหลานหลวง กรุงเทพฯ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ได้ประกอบคุณงามความดีแก่ประเทศชาติ เป็นอเนกประการ เป็นคนไทยคนเดียวและ

คนเอเชียคนที่สองที่ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ในรอบ ๑๒๖ ปี และเป็นกรรมการสภาบริหารกองทุนระหว่างประเทศขององค์การยูเนสโก ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นของประชาชน และเกิดสันติภาพในโลก อีกทั้งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติของนักสังคมสงเคราะห์ นักพัฒนาสังคม พัฒนาการศึกษา ผู้เสียสละ เป็นผู้นำสตรีที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ริเริ่มงานระดับชาติ จำนวนมากตั้งแต่ ๖๐ ปีที่แล้ว ซึ่งเป็นงานสาธารณกุศลที่ส่งเสริมสนับสนุนงานของรัฐบาล และงานเหล่านั้นยังจำเป็นและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งอำนวยคุณประโยชน์ในการพัฒนาคน สังคม และประเทศชาติตลอดมา

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เกิดเมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๔๕๘ เป็นธิดาคณโฑของพลโทพระสารสาสทพลชั้น และนางสวัสดิ์ อัครวานนท์ มีพี่น้องร่วมบิดา - มารดาเดียวกัน คือ ร.อ.สมหวัง สารสาส (พี่ชาย) นางจรีตราบ สารสาส (น้อง) นางโสภณ อัครวเกียรติ (น้อง) นางเสลา สก๊อต (น้อง) หม่อมงามจิตต์ฯ ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนศรีจิตร์สง่า ต่อมาได้ศึกษาแบบอยู่ประจำที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ ๘ จึงเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศฝรั่งเศส ในแขนงวิชาเกษตรกรรม เพราะขณะนั้นบิดาประจำอยู่ในสถานทูตไทย ในประเทศฝรั่งเศส และฝึกงานอยู่ ๑ ปี เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๔๘๒

จึงกลับประเทศไทย และเข้าพิธีเสกสมรสกับพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร พระโอรสของพลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอชั้น ๕ พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าประภาวสิทนต์มณฑล เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๓ ที่วังนฤมล ถนนพระราม ๕ เมื่ออายุได้ ๒๕ ปี มีบุตรบุญธรรม ๑ คน คือ ม.ล.ธีรฉัตร บุรฉัตร ถึงแก่กรรมแล้ว

หลังจากกลับประเทศไทยแล้ว ได้เกิดสงครามอินโดจีน พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงมีรับสั่งกับหม่อมงามจิตต์ว่า “คนเราเกิดมานั้นควรมีหน้าที่ต้องช่วยสังคมเท่าที่จะช่วยได้” ซึ่งนับว่าเป็นปฐมเหตุที่ทำให้หม่อมงามจิตต์ เริ่มต้นทำงานให้กับสังคม โดยเข้าไปช่วยงานของสภาอากาศไทยซึ่งต้องการอาสาสมัครอยู่ในเวลานั้น พระองค์ชายทรงสนับสนุนให้หม่อมออกช่วยสังคมในงานต่างๆ ทรงคอยแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาในทุกกรณี กิจกรรมของหม่อมงามจิตต์ฯ จึงได้อาศัยสมองและความรอบรู้ในด้านต่างๆ ของพระองค์ชายเป็นอย่างมาก ทั้งสองท่านเป็นคู่ชีวิตตัวอย่างที่ได้ช่วยกันทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ตลอดเวลา รวมทั้งเพื่อชาวโลก เช่น สภาสตรีระหว่างประเทศ ซึ่งอนุชนรุ่นหลังพึงดำเนินรอยตาม เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ เป็นต้นมา หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงได้เริ่มต้นทำงานเพื่อสาธารณกุศล ดังพระราชกระแสในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่ว่า

“... หม่อมงามจิตต์ เป็นผู้ริเริ่มงานสังคมสงเคราะห์ เมื่อยังเกือบไม่มีใครทำกันเลย...”

หม่อมงามจิตต์ฯ ได้มีส่วนร่วมริเริ่มเป็นกรรมการก่อตั้งสมาคมวัยดับบลิวซีเอ (YWCA) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ และได้เป็นประธานก่อตั้ง หรือมีส่วนร่วมก่อตั้ง รวมทั้งมีส่วนร่วมริเริ่มก่อตั้งองค์การระดับชาติจำนวนมากตั้งแต่ ๒๐ ปีที่แล้ว อาทิ มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการ โรตารีแอนน์ สภาสังคมสงเคราะห์ฯ สภาสตรีแห่งชาติฯ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนฯ รางวัลซีไรท์ออร์ดีนัล มูลนิธิสิริวัฒนาเซสเซียร์ มูลนิธิเด็กโสสะ มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท และมูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ซึ่งเป็นองค์กรสาธารณกุศลสุดท้ายที่หม่อมงามจิตต์ริเริ่มขึ้น ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ ก่อนถึงแก่อนิจกรรม ๑ ปี

เมื่อพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตประจำประเทศต่างๆ หม่อมงามจิตต์ฯ ได้ตามเสด็จไปปฏิบัติงานในฐานะภริยาทูต และเมื่อหม่อมงามจิตต์ฯ ต้องไปประชุมในประเทศต่างๆ รวมทั้งการไปเสนอบทความหรือกล่าวสุนทรพจน์ในฐานะที่ปรึกษาคณะผู้แทนไทย และในฐานะประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ บทความของหม่อมงามจิตต์ฯ ที่เสนอต่อที่ประชุมระหว่างประเทศนั้นไพเราะ คมคาย มีสาระ และผสมด้วยถ้อยคำที่สนุกสนานเรียกเสียงปรบมือจากที่ประชุมอย่างกึกก้อง ทั้งนี้เพราะหม่อมงามจิตต์ฯ ได้ใช้ชีวิตเป็นที่ปรึกษาส่วนตัวชั้นดีเยี่ยม เนื่องด้วยพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรได้ติดตามหม่อมไปด้วยทุกแห่งหลังจากที่พระองค์ท่านทรงเกษียณอายุราชการแล้ว นอกจากนั้น ยังทรงช่วยแก้ปัญหาทางด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้แก่หม่อมงามจิตต์ฯ หรือจะเรียกอีกนัยหนึ่งว่าช่วยแก้ปัญหาการเมืองให้แก่สภาสตรีระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดีเลิศ

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาล สภาสตรีระหว่างประเทศ และสภาสตรีไทย ให้เป็นผู้แทนไปประชุมระหว่างประเทศและการประชุมสหประชาชาติจำนวนมาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ อาทิ

- ๒๕๐๐ การประชุม UNCTAD, CASTASIA, International Social Development ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย
- ๒๕๐๖ European Security Conference ณ กรุงเฮลซิงกิ ประเทศฟินแลนด์
- ๒๕๑๗ UN World Population Conferences ณ กรุงบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย และเป็นกรรมการดำเนินงานสำหรับองค์การเอกชนระหว่างประเทศ (Tribune)
- ๒๕๑๙ - ๒๕๒๒ การประชุมสหประชาชาติ ณ กรุงนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ๒๕๒๐ การประชุมภูมิภาคของสหประชาชาติ ณ กรุงการูมาณฑู ประเทศเนปาล
- ๒๕๒๐ การประชุม The Commission on Status of Women Conference to Draft the Convention on Elimination of Discrimination of Women ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์
- ๒๕๒๑ การประชุม UNESCO Regional Conference of Ministers and Those Responsible for Economic Planning in Asia and Oceania ณ กรุงโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา
- ๒๕๒๒ การประชุม FAO World Conference on Agrarian Reform and Rural Development ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี
- ๒๕๒๓ การประชุม IWY (International Women Year) Mid-Decade Conference ณ กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก

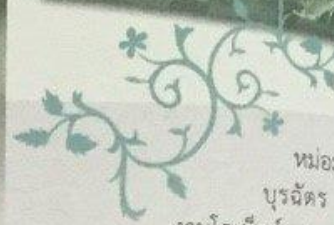
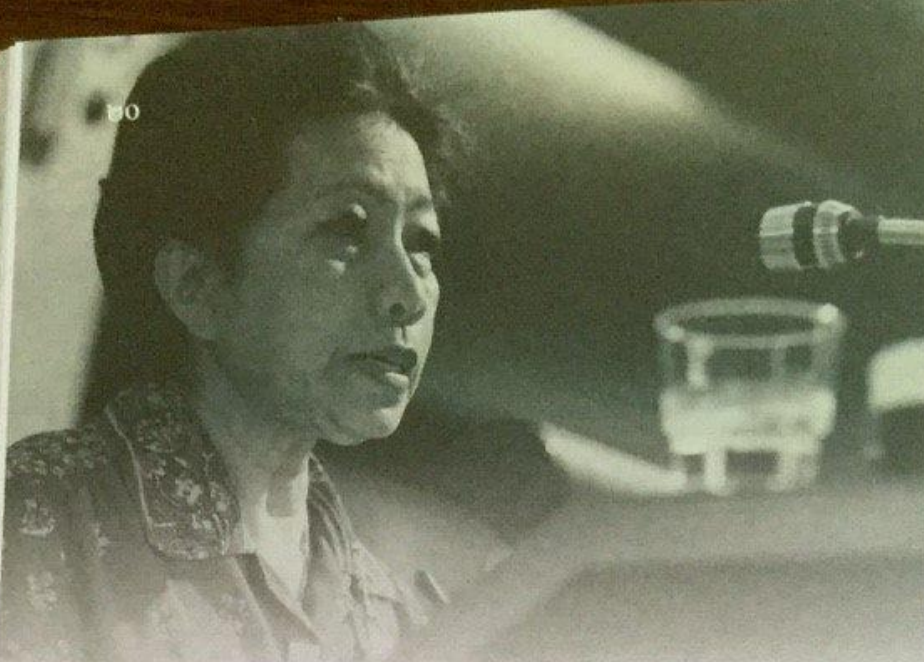
หลังจากการประชุมทุกครั้ง หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จะเขียนรายงานส่งให้ผู้เกี่ยวข้อง ทุกครั้ง และ หรือ นำมติของการประชุมนั้นๆ มาขยายผลเพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ด้านต่างๆ ของประเทศไทย และ ของสภาสตรีประเทศต่างๆ ด้วย

ขณะดำรงตำแหน่งประธานสภา สตรีระหว่างประเทศ หม่อมงามจิตต์ฯ ยังดำรง ตำแหน่งประธานประสานงานองค์การสตรี เอกชน อีก ๒๘ องค์การ ในสาขาอาชีพ และ ศาสนาต่างๆ ตลอดจนองค์การสตรีในประเทศ ที่เป็นเครือข่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของ สหประชาชาติ ด้วย

หม่อมงามจิตต์ฯ เป็นผู้ที่ทราบถึง สถานการณ์ และวิธีแก้ปัญหาของสตรี และ การทำงานเกี่ยวกับสตรีทั่วโลก อีกทั้งสามารถ เสนอวิธีประสานงานระหว่างนานาชาติได้ อย่างแนบเนียน ทั้งๆ ที่ประเทศต่างๆ มีความ แตกต่างกันทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และ การเมือง

หม่อมงามจิตต์ฯ มีความรู้ ความ สามารถในด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับ ต่างประเทศ การจัดประชุมระหว่างประเทศ หม่อมงามจิตต์ฯ สามารถใช้ภาษาอังกฤษและ ฝรั่งเศสได้ดีมาก บริหารงานองค์การต่างๆ อย่างชำนาญ มีผลงานแพร่หลายระดับโลก ท่านผู้หญิงมีริเยม เดลล์ ประธานสภาสตรี ระหว่างประเทศ อีกทั้งท่านหนึ่งได้กล่าวว่าผู้แทน จากประเทศต่างๆ ทั่วโลก ยกย่อง เทิดทูน รัก และเลื่อมใสศรัทธาในตัวหม่อมงามจิตต์ฯ มาก เพราะหม่อมงามจิตต์ฯ มักแนะนำแต่สิ่งที่ดี ที่ถูก ที่ควร ทำให้งานสะดวกง่ายดาย เป็นผลดี อีกทั้งยังได้ให้กำลังใจส่งเสริมให้ คนขยันทำงาน ทำประโยชน์ได้เสมอ แม้แต่ ท่านผู้หญิงเดลล์ และกรรมการสภาสตรี ระหว่างประเทศ ก็ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จาก หม่อมงามจิตต์ฯ มากมาย และกล่าวว่า หม่อมงามจิตต์ฯ สามารถเข้าไปนั่งในหัวใจ ของคนส่วนมากที่ใกล้ชิดได้ จึงได้รับการ ชานานนามว่า THE MOST BRILLIANT STAR OF SIAM นับเป็นเกียรติยศที่ยิ่งใหญ่สำหรับ สตรีไทย

ในด้านงานสื่อสารมวลชน หม่อม งามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบรรณาธิการ (สตรีไทย รุ่นแรก) ของหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ภาษา อังกฤษฉบับแรกของประเทศไทย "สตรีสาร" ตลอดระยะเวลา ๒๑ ปีของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ซึ่งพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรและหม่อมงามจิตต์ฯ ก่อตั้งขึ้นใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ ด้วยเจตนาจะเผยแพร่

ประเทศไทยไปยังนานาประเทศและให้นานาชาติเข้าใจวัฒนธรรมและทราบเหตุการณ์ภายในประเทศอย่างถูกต้อง **“แสดนดาร์ต”** เป็นหนังสือพิมพ์วารสารสารคดีเชิงข่าวระดับชาติ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้อ่านทั้งคนไทยและต่างชาติ

นอกจากนี้ หม่อมงามจิตต์ฯ ยังได้ออกหนังสือรายสัปดาห์สำหรับเยาวชน **“แสดนดาร์ตเยาวชน”** โดยมุ่งหวังจะส่งเสริมเยาวชนให้เป็นนักอ่าน เป็นผู้สนใจใคร่ศึกษาหาความรู้ และกล้าแสดงออกทางการเขียนหนังสือ มีทั้งภาคความรู้ ภาคภาษาอังกฤษ และภาคบันเทิง ได้จ้างเยาวชนที่มีฝีมือในการเขียนการ์ตูนมาเขียนประกอบเรื่องและยังเปิดหน้าพิเศษให้เยาวชนเขียนเรื่องแต่งหรือเล่าประสบการณ์มาด้วย นับว่าหม่อมงามจิตต์ฯ เป็นคนแรกที่สร้างนักเขียนรุ่นเยาว์ให้รู้จักแสดงออกทางวรรณกรรม และสร้างสรรค์ อีกทั้งได้ริเริ่มจัดหาทุนให้เยาวชนจากต่างจังหวัดได้เข้ามาทัศนศึกษาและเยี่ยมคารวะบุคคลสำคัญในสถานที่ราชการต่างๆ ในกรุงเทพฯ เป็นหมู่คณะด้วย เป็นต้นแบบความคิดของการอบรมผู้นำเยาวชนในสมัยนี้ ภายหลังรัฐบาลได้รับงานชิ้นนี้ไปดำเนินการต่อ

หนังสืออื่นๆ ที่หม่อมงามจิตต์ฯ เป็นบรรณาธิการด้วยก็คือ วารสารยูวาทชาติ หนังสือสำหรับผู้หญิง **“เรวดี”**

สำหรับผลงานระดับโลกชิ้นสำคัญชิ้นหนึ่งคือ งานแสดงผลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและการประชุมชาวชนบทระหว่างประเทศ หรือชื่อย่อว่า งาน **“โคเน็กซ์ ๘๑ - สหชาติ ศิลปาชีพ”** ซึ่งหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ในฐานะประธานสภาสตรีระหว่างประเทศ ได้เสนอให้รัฐบาลไทยเป็นเจ้าภาพจัดงานระดับโลกนี้ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณทรงรับงานนี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยหม่อมงามจิตต์ฯ เป็นรองประธานจัดงานฝ่ายเอกชน และประธานจัดงานคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งจัดเป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างวันที่ ๖-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ มีผู้มาร่วมงานมากถึง ๘๘ ประเทศ และจัดกิจกรรมพร้อมกันเพื่อชาวชนบททั่วโลกถึง ๖ กิจกรรม คือ

- ๑) งานแสดงผลผลิตภัณฑ์หัตถกรรมนานาชาติ ที่สวนอัมพร
- ๒) การประชุมระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อเพื่อธุรกิจการค้า แก้ปัญหาด้านการตลาด และผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในอนาคต ที่โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ
- ๓) จัดนิทรรศการประกวดผลิตภัณฑ์หัตถกรรมระหว่างประเทศ ที่กระทรวงอุตสาหกรรม
- ๔) การประชุมชาวชนบทจากทั่วโลกที่ สวางคนิवास จังหวัดสมุทรปราการ
- ๕) การประชุมผู้นำระดับบริหาร ที่โรงแรมแอมบาสเดอร์
- ๖) จัดแสดงนิทรรศการเทคโนโลยีพื้นบ้าน เพื่อคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครอบครัว ที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอไอที) จังหวัดปทุมธานี

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ริเริ่มจัดงานโคเน็กซ์ ๘๑ - สหชาติ ศิลปาชีพ โดยมุ่งหวังให้เป็นงานเพื่อให้ความรู้ แสดงวัฒนธรรม และส่งเสริมกิจการค้า เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งจะเพิ่มพลังซื้อแก่ประชากรชนบท เป็นรูปแบบการแสดงประกอบการประชุมของชาวชนบทนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดเนื่องจากผลการวิจัยของสถาบันต่างๆ และประสบการณ์ของผู้ที่ได้ไปทำงานกับชาวชนบทพบว่า ความยากจนของชาวชนบทเกิดจากความไม่รู้ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร จึงได้กล่าวเพื่อให้กำลังใจแก่ชาวชนบทให้เขาเห็นว่า เขามีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ควรได้มีโอกาสออกความคิดเห็นในด้านที่จะช่วยพัฒนาประเทศ ทุกฝ่ายจะได้หาทางช่วยให้ชาวชนบทสามารถเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ด้วยตนเอง ชาวชนบทเรือนล้านก็จะเพิ่มพลังซื้อสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น งานโคเน็กซ์ ๘๑ จึงเป็นประโยชน์แก่ชาวชนบทจากทั่วโลกอย่างแท้จริงด้วยการเห็นการณ์ไกลของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

เกียรติคุณและความสามารถระดับชาติ และระดับโลกดังกล่าว ของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร สมดังที่องค์การยูเนสโกประกาศยกย่องให้ หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบุคคลสำคัญของโลก ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี ชาตกาล ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งจักเป็นตัวอย่างและแรงบันดาลใจให้แก่สตรีไทยรุ่นต่อๆมา รวมทั้งประชาชนทั่วไป เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้มีคุณค่า ทำงานด้วยความเสียสละ ให้มีมาตรฐานในการทำงานระดับสากลและดำรงตนอย่างมีคุณธรรมเช่นหม่อมงามจิตต์ฯ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงและสันติสุขแห่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดไป